

Uitzonderlijke trek van Rode Wouwen

RAN SCHOLS

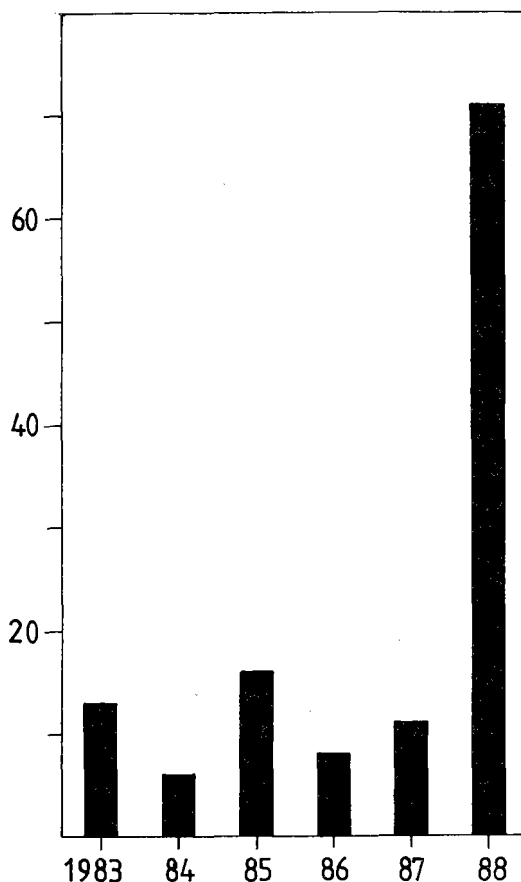
Hoewel de voorjaartrek op het moment van schrijven (eind mei) nog niet ten einde is, kan toch al gesproken worden van een bijzonder goed voorjaar voor Rode Wouwen. Vooral in de tweede helft van maart trokken er veel door, maar ook in april zijn er meer dan normaal gezien. Het moet om vele honderden vogels zijn gegaan!

De sterkste doortrek speelde zich af, zoals dat ook in andere jaren het geval was, in het oostelijke deel van het land. Vooral de aantallen op een Zuidlimburgse telpost waren spectaculair. Tijdens trekellingen te Geleen werden op 15 en 16 maart ondanks het zeer slechte weer (veel regen en een harde zuidwester) maar liefst 38 respectievelijk 14 Rode Wouwen gezien. Vrijwel alle dieren vlogen met grote snelheid in noordoostelijke richting en hebben de rest van Nederland waarschijnlijk niet meer aangedaan. Een voorzichtige berekening leert dat alleen al op deze dagen een paar honderd Rode Wouwen Zuid-Limburg hebben gepasseerd. Maar ook in de weken erna werden er nog zeer regelmatig opgemerkt. Al met al zijn er dit voorjaar op de telpost Geleen al 71 geteld, in vergelijking met andere jaren een heel uitzonderlijk aantal. Helaas voor velen viel de piek op door-de-weekse dagen, terwijl ook het uitermate slechte weer toen niet uitnodigde tot een wandeling. Hierdoor hebben de meeste Limburgse vogelaars weinig of niets van de massale trek gezien.

Niet alleen in het zuiden des lands was er Rode Wouwen uitverkoop. Ook elders zag men er veel, getuige bijvoorbeeld de talrijke meldingen op de zogenaamde "vogellijn" van de *Dutch Birding Association*. Vooral de westerlingen moeten verrast zijn geweest, omdat zij normaal slechts karig met wouwen worden bedeed. Dit voorjaar werden er echter vele tientallen waarnemingen gedaan, waaronder zelfs kleine groepen (zoals een groep van zes in Zeeland). Uit de provincie Noord-Holland werden tot en met begin april meer dan 30 waarnemingen bekend, terwijl normaal 15 waarnemingen voor een geheel voorjaar al veel is. Ook in de Achterhoek, Drenthe en Friesland zijn meer Rode Wouwen gesignaleerd dan in andere jaren. Interessant is dat veel waarnemingen uit andere delen van het land pas enkele dagen na de Zuidlimburgse doortrekkpiek werden verricht. Wellicht komt dit door een meer westelijke oorsprong van de vogels en de heersende winden. Maar mogelijk heeft ook een flink aantal snelle vliegers tijdens het slechte weer van 15 en 16 maart onopgemerkt kunnen overtrekken.

Hoewel dit overzicht verre van compleet is, kan rustig worden gesteld dat niet alleen het slechte weer in maart, maar ook de trek van Rode Wouwen dit voorjaar, in de record-boeken terecht zal komen. Het systematisch verzamelen van alle waarnemingen zou nog veel interessante gegevens kunnen opleveren en kan wellicht inzicht geven in het hoe en waarom van deze westwaartse verdrifting.

Gelet bijvoorbeeld op de normale trekrichting van de Limburgse Rode Wouwen is het waarschijnlijk dat de verdrifting al in een eerder stadium is opgetreden. Of zijn de vogels dit jaar vertrokken uit meer noordwestelijk dan normaal gelegen overwinteringsgebieden? Opvallend is ook het feit dat in ZO- Engeland relatief veel waarnemingen zijn verricht. Welke enthousiasteling gaat aan de slag? Dit stukje kwam tot stand in samenwerking met Ton Eggenhuizen.

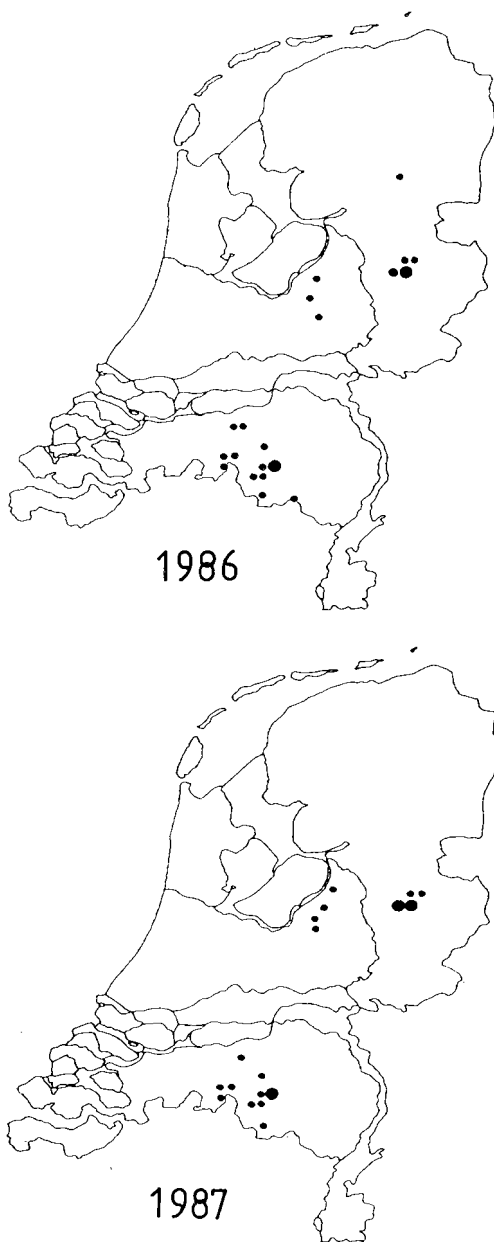

Aantal trekkende Rode Wouwen in maart en april over telpost Geleen (aantal teluren 1983-88 respectievelijk 120, 272, 301, 385, 207, 260).

Korhoen in 1986 en 1987

SOVON

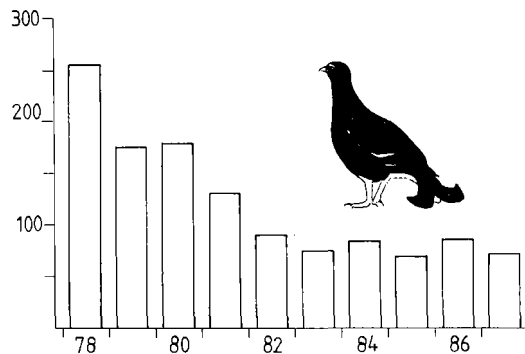
In 1986 heeft sovon de jaarlijkse telling van het Korhoen overgenomen van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN). Dit onderzoek kon uitstekend onder de paraplu

Figuur 1. Verspreiding over atlasblokken van het Korhoen in 1986-87. (●) >10 hanen, (●) 5-10 hanen, (•) <10 hanen.

van het Bijzondere-Soorten-Project (bsp) voor broedvogels worden gepast. Het zal gemeengoed zijn dat het Korhoen moeilijke tijden doormaakt (*Vogeljaar* 35: 302-308, 309-311). De malaise beperkt zich overigens niet tot Nederland maar heeft het gehele laagland van NW-Europa in haar greep. Bovendien is het niet iets van de laatste jaren. Gedurende de afgelopen 50 jaar heeft in grote lijnen elke tien jaar een halvering van de populatie plaatsgevonden. Daarmee lijkt de soort, in onze contreien althans, onafwendbaar op de ondergang af te stevenen.

Er is door het RIN veel onderzoek gedaan naar de oorzaken. Dit heeft onder meer geresulteerd in adviezen voor het beheer van de broedgebieden. Desalniettemin kan men somber gestemd zijn over de kansen van de soort. Op een aantal plaatsen begint men teneinde raad al Korhoenders uit te zetten. In 1986 en 1987 kwamen in respectievelijk 15 en 12 terreinen nog wilde Korhoenders voor (figuur 1). Tot 1982 is de stand hard achteruitgegaan, daarna lijkt een stabilisatie ingetreden en fluctueert het aantal wat (figuur 2). In 1986 was een lichte verbetering zichtbaar ten opzichte van 1985, vooral als gevolg van een toename op de Sallandse Heuvelrug. In 1987 was het aantal in ons land weer wat achteruitgegaan. Op de Dwingelose heide waren de laatste vogels verdwenen, waarmee de Drentse populatie ophield te bestaan. Een waarneming van een hen met kuikens bij Rolde in 1987 had vermoedelijk betrekking op een uitgezette vogel. De laatste twee Nederlandse bolwerken lieten het afgelopen jaar een tegengesteld beeld zien. Op de Sallandse Heuvelrug liep de populatie iets terug, terwijl op de Oirschotse Heide van een geringe toename sprake was. In de overige gebieden hebben wij te maken met restpopulaties van nog slechts enkele vogels.

Figuur 2. Aantal Korhoenders in Nederland in het afgelopen decennium.